

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ «Кіцманський фаховий коледж
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Циклова комісія економічних та юридичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Світлана СЛОБОДЯН

«18» 04 2024р.

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

для здобувачів фахової передвищої освіти
освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр»

за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування»
за спеціальністю 071 Облік і оподаткування
за галуззю знань 07 Управління та адміністрування

Кіцмань

Програма атестації здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» зі спеціальності 073 Облік і оподаткування за галуззю знань 07 Управління та адміністрування – Кіцмань, 2024 р.

Укладач:

Король Л.І. – викладач економічних дисциплін, спеціаліст першої кваліфікаційної категорії Відокремленого структурного підрозділу «Кіцманський фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний університет».

Програма атестації здобувачів фахової передвищої освіти розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії економічних та юридичних дисциплін

Протокол № 8 від 04 квітня 2024 року

Голова циклової комісії Юлія Біляр Юлія БІЛЯР

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	6
2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ НОРМАТИВНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ.....	9
2.1. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК	9
2.1.1. Перелік питань.....	10
2.1.2. Типові практичні завдання.....	12
2.1.3. Рекомендована література.....	17
2.2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА	18
2.2.1. Перелік питань.....	19
2.2.2. Типові практичні завдання.....	20
2.2.3. Рекомендована література.....	21
2.3. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	23
2.3.1. Перелік питань.....	24
2.3.2. Типові практичні завдання.....	25
2.3.3. Рекомендована література.....	26
2.4. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ.....	28
2.4.1. Перелік питань.....	29
2.4.2. Типові практичні завдання.....	30
2.4.3. Рекомендована література.....	32
2.5. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	34
2.2.1. Перелік питань.....	35
2.5.2. Типові практичні завдання.....	36
2.5.3. Рекомендована література.....	37
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	39

ВСТУП

У відповідності до програми атестації здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійною програмою Облік і оподаткування зі спеціальності 073 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування форма атестації здобувачів освіти – кваліфікаційний іспит, який є завершальним етапом навчального процесу випускників освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» і має підтвердити:

- ✓ рівень відповідності теоретичної та практичної підготовки вимогам освітньої програми фахового молодшого бакалавра;
- ✓ вміння здобувачів освіти оперувати знаннями, отриманими з комплексу нормативних дисциплін спеціальності 073 Облік і оподаткування.

Фаховий молодший бакалавр з обліку і оподаткування за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» повинен:

- ✓ знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- ✓ демонструвати знання економічних категорій і законів для розуміння причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- ✓ розуміти значення облікової, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері економічної відповідальності підприємств;
- ✓ визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності;
- ✓ розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації;
- ✓ відображати господарські операції в системі рахунків та в регістрах синтетичного і аналітичного обліку;
- ✓ дотримуватися вимог чинного податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів до відповідних бюджетів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання;
- ✓ вміти формувати та надавати облікову-аналітичну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на відповідних рівнях управління підприємством з метою підвищення ефективності бізнесу;
- ✓ вміти визначати та аналізувати основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- ✓ застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для розв'язання задач з обробки даних у сфері професійної

діяльності;

- ✓ дотримуватись вимог законодавчих та нормативних документів щодо організації праці та заробітної плати, впроваджувати прогресивні форми оплати праці, здійснювати первинний облік оплати праці;

- ✓ проводити ревізію та перевірку фінансово-господарської діяльності підприємства, з використанням сучасних форм і методів контролю;

- ✓ використовувати нормативно-правові документи, знання національних та міжнародних стандартів для формування облікової політики ведення бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання;

- ✓ брати участь у моніторингу конкурентів та просуванні товарів на ринку;

- ✓ здійснювати облік господарської діяльності суб'єктів господарювання.

З урахуванням навчально-методичних матеріалів розроблено завдання до кваліфікаційного іспиту та методичні рекомендації здобувача освіти для підготовки до його проведення, перелік рекомендованої літератури, критерії оцінювання.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності 071 Облік і оподаткування проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач соціальної та професійної спрямованості, рівня сформованості програмних компетенцій та програмних результатів.

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньої підготовки і проводиться на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, здійснюється з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Кваліфікаційний іспит за спеціальністю є засобом об'єктивного контролю якості фахової передвищої освіти. Кваліфікаційний іспит передбачає оцінювання результатів навчання, визначених «Стандартом фахової передвищої освіти: освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр, галузь знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 073 Облік і оподаткування (затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 22.06.2021р. №697) та відповідною освітньо-професійною програмою.

Для проведення атестації здобувачів фахової передвищої освіти створюється екзаменаційна комісія. Її головою призначається фахівець, роботодавець (стейкхолдер) або провідний науковець в галузі обліку. До проходження атестації допускаються здобувачі освіти, які виконали повністю навчальний план рівня фахової передвищої освіти.

Атестація випускників за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» проводиться у формі кваліфікаційного іспиту, який включає наступні компоненти освітньо-професійної програми.

Шифр і назва спеціальності	Нормативні дисципліни циклу професійної та практичної підготовки
071 Облік і оподаткування	Фінансовий облік
	Податкова система
	Облік і звітність у бюджетних установах
	Контроль і ревізія
	Економічний аналіз

Вище вказані дисципліни забезпечені навчально-методичною літературою, а саме: конспектами лекцій, планами семінарських занять, практикумами, завданнями для самостійної та індивідуальної

науково-дослідної роботи, засобами діагностики знань, рекомендаціями щодо вивчення окремих тем та підготовки до тестування для перевірки знань здобувачів освіти при проведенні поточного і підсумкового контролю.

До початку іспиту група здобувачів освіти, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання ЕК. Враховуючи режим роботи комісії та форму проведення іспиту, до аудиторії запрошуються одночасно всі здобувачі групи. Голова комісії знайомить здобувачів освіти зі складом ЕК і коротко пояснює порядок її роботи. Після завершення організаційного етапу оголошується час початку та закінчення кваліфікаційного іспиту. Для підготовки відповідей на питання, що містяться в білеті, здобувачу освіти відводять 60 хвилин. На відповіді (включно з додатковими питаннями) відводять 30 хвилин. Порядок відповідей на питання визначає сам здобувач освіти. Вихід здобувача освіти з аудиторії забороняється. Необхідні записи здобувач освіти робить на стандартних аркушах, що видаються комісією. Виконання здобувачами освіти завдань на кваліфікаційному іспиті повинно мати винятково самостійний характер.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Комплект завдань до атестації здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності 071Облік і оподаткування містить 25 білетів.

Кваліфікаційний іспит передбачає виконання комплексу завдань. Засобами оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей є:

- ✓ теоретичні завдання;
- ✓ практичне завдання.

Фаховий молодший бакалавр з обліку і оподаткування повинен підтвердити здатність використовувати поглиблені теоретичні та фундаментальні знання для ефективного розв'язування фахових завдань та практичних проблем під час професійної діяльності у галузі управління та адміністрування або у процесі подальшого навчання.

Оцінювання рівня якості підготовки фахового молодшого бакалавра здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання. Рішення екзаменаційної комісії про результати атестації, а також про присвоєння випускнику кваліфікації, видання йому документа про освіту приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. Голос голови екзаменаційної комісії є вирішальним у разі однакової кількості голосів.

Засідання екзаменаційної комісії протоколюються. У протоколи вносяться оцінки, одержані під час атестації фахівців, запитання до випускника з боку членів та голови екзаменаційної комісії, вказується здобутий освітній рівень (кваліфікація).

Протоколи підписують голова та члени екзаменаційної комісії, які

брали участь у засіданні. Книга протоколів зберігається в установленому порядку.

Підсумком атестації здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» зі спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування є присвоєння освітньої кваліфікації «фаховий молодший бакалавр з обліку і оподаткування».

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ НОРМАТИВНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ

2.1. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Мета: формування знань з організації та методології ведення фінансового обліку на підприємствах різних форм власності та підготовка висококваліфікованих спеціалістів, які б володіли теоретичними знаннями та практичними навичками ведення бухгалтерського обліку.

Завдання: вивчення раціональних методів фінансового обліку в ринкових умовах господарювання, правильного відображення господарських операцій на рахунках фінансового обліку, внесення записів до облікових регістрів, формування навичок використання фінансової звітності для контролю та аналізу господарської діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати:**

- ✓ загальні принципи організації бухгалтерського обліку за національними стандартами;
- ✓ основні положення (стандарти), що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку і звітності;
- ✓ функції, права і обов'язки бухгалтерської служби;
- ✓ план рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування;
- ✓ типові і спеціалізовані форми первинних облікових документів та регістрів бухгалтерського обліку, порядок їх складання та ведення;
- ✓ типову кореспонденцію рахунків із найважливіших господарських операцій, організацію синтетичного та аналітичного обліку;
- ✓ порядок ведення і оформлення результатів інвентаризації; склад, зміст, порядок оформлення і представлення фінансової звітності;
- ✓ методику аналізу і контролю облікової інформації та прийняття відповідних операційних рішень.

уміти:

- ✓ складати плани і розробляти заходи щодо організації і ведення бухгалтерського обліку в системі сільського господарства;
- ✓ оформляти в первинних документах дані з обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій;
- ✓ ввести регістри бухгалтерського обліку; вести комп'ютерну обробку даних для узагальнення і систематизації за автоматизованою формою обліку;
- ✓ обчислювати собівартість продукції, товарів, робіт і послуг;
- ✓ визначати витрати на придбання і доходи від реалізації товарно-матеріальних цінностей, робіт і послуг;

- ✓ проводити інвентаризацію;
- ✓ закривати рахунки бухгалтерського обліку;
- ✓ складати форми періодичної і річної бухгалтерської звітності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Вступ. Основи побудови фінансового обліку
- Тема 2. Облік грошових коштів
- Тема 3. Облік дебіторської заборгованості
- Тема 4. Облік короткострокових і довгострокових зобов'язань
- Тема 5. Облік виробничих запасів
- Тема 6. Облік основних засобів і нематеріальних активів
- Тема 7. Облік поточних і довгострокових фінансових інвестицій
- Тема 8. Облік праці, її оплати і відрахувань на соціальне страхування
- Тема 9. Облік витрат виробництва і готової продукції
- Тема 10. Облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства
- Тема 11. Облік власного капіталу та забезпечення майбутніх витрат і платежів
- Тема 12. Фінансова звітність підприємств

2.1.1. Перелік питань

1. Предмет, методи та основні принципи побудови фінансового обліку. Завдання фінансового обліку. Формування облікової політики підприємства.
2. Економічний зміст і завдання обліку грошових коштів. Нормативно-правове забезпечення порядку ведення готівкових операцій.
3. Облік готівкових операцій та облік операцій на поточному рахунку в банку.
4. Економічний зміст розрахункових операцій і завдання їх обліку. П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”.
5. Облік розрахунків з підзвітними особами.
6. Облік довгострокової дебіторської заборгованості.
7. Облік розрахунків з покупцями та замовниками.
8. Суть поточних і довгострокових фінансових інвестицій та їх види. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції». Методи оцінки фінансових інвестицій.
9. Визнання доходу фінансових інвестицій. Синтетичний та аналітичний облік поточних фінансових інвестицій.
10. Суть капітальних інвестицій, їх види і завдання обліку. Облік будівництва при підрядному і господарському способах.
11. Синтетичний та аналітичний облік капітальних інвестицій.

12. Облік придбання і виготовлення основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів.
13. Економічний зміст, визнання та завдання обліку основних засобів. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”.
14. Склад і класифікація основних засобів. Методи оцінки необоротних активів.
15. Первинна документація за операціями з надходження, переміщення, вибуття основних засобів Синтетичний, аналітичний та інвентарний облік основних засобів.
16. Облік інших необоротних матеріальних активів.
17. Методи нарахування амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та її облік.
18. П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”. Визначення, визнання та класифікація нематеріальних активів. Первинний облік нематеріальних активів. Синтетичний та аналітичний облік нематеріальних активів.
19. П(С)БО 30 “Біологічні активи”. Визнання, оцінка довгострокових біологічних активів.
20. Облік довгострокових біологічних активів рослинництва, тваринництва.
21. Економічний зміст запасів на сільськогосподарських підприємствах, їх класифікація і завдання обліку. П(С)БО 9 “Запаси”.
22. Документальне оформлення операцій по руху виробничих запасів.
23. Організація складського господарства і облік на складах. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів.
24. П(С)БО 30 “Біологічні активи”, визначення, визнання та види поточних біологічних активів. Економічний зміст, завдання та обліку поточних біологічних активів рослинництва та тваринництва.
25. Синтетичний та аналітичний облік поточних біологічних активів рослинництва та тваринництва.
26. Поняття, оцінка та види зобов’язань. П(С)БО 11 “Зобов’язання”. Облік довгострокових позик. Облік довгострокових векселів виданих. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових зобов’язань.
27. Економічний зміст і завдання обліку праці та її оплати. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 “Виплати працівникам”.
28. Первинний облік праці і порядок нарахування оплати праці: в рослинництві, тваринництві.
29. Порядок нарахування оплати праці за відпустки
30. Порядок нарахування допомоги за час тимчасової непрацездатності. Види і порядок утримань з оплати праці. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за виплатами працівникам.
31. Визначення, визнання, оцінка та функції власного капіталу. Облік вилученого і неоплаченого капіталу. Облік статутного, пайового, Синтетичний і аналітичний облік власного капіталу.
32. Економічний зміст витрат, їх класифікація та завдання обліку процесу виробництва П(С)БО 16 “Витрати”. Облік та розподіл

загальновиробничих витрат. Облік витрат і виходу продукції рослинництва та продукції тваринництва.

33. Сутність, основні вимоги та принципи побудови фінансової звітності. Мета складання фінансової звітності.

34. Порядок відображення активів, власного капіталу та зобов'язань у Балансі (Звіт про фінансовий стан ф. №1).

35. Порядок складання Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід ф. №2).

2.1.2. Типові практичні завдання

Завдання 1.

Скласти бухгалтерські проводки:

- 1.Оприбутковано МШП, виготовлені власними силами – 450 грн.
- 2.Оприбутковано збудовані тимчасові (нетитульні споруди) – 5200 грн.
- 3.Повернено капітальні інвестиції готівкою – 8500 грн.
- 4.Отримано готівкою в оплату одержаних векселів – 3520 грн.
- 5.Оприбутковано МШП отримані внаслідок виправлення браку – 380 грн.
- 6.Відпущено зі складу виробничі запаси у виробництво – 720 грн.

Завдання 2.

Підприємство придбало обладнання на суму 80 тис. грн. із знижкою яка становить 1 % його вартості. Крім того підприємство понесло такі витрати:

1. ПДВ – 16 тис.грн.
2. залізничний тариф – 2000 грн.
3. Витрати на транспортування – 1600 грн.
4. Оплата праці монтажників – 2400 грн.
5. Проведено нарахування на заробітну плату – 22 % на соціальні заходи.

Визначити первісну вартість придбаного обладнання і відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 3.

Визначити суму, щорічної відпустки технічного працівника підприємства Поповій О.І. на підставі наступних даних:

1. Чергова відпустка на 24 календарних дні з 21.03 по 13.04.2024 року.
2. За період з березня 2023 року по лютий місяць 2024 року основна зарплата складає суму 96000 грн.
3. Допомога по тимчасовій непрацездатності за цей період 2360,64 грн.
4. За даний період святкових і неробочих днів – 10 днів.
5. В березні 11 відпускних днів, і в квітні 13 днів.

Завдання 4.

Розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності агроному ТОВ “Колос” Максименко І.С. на підставі наступних даних:

період хвороби, згідно лікарняного листа з 13.02.24 по 23.02.24 (10 днів) загальний трудовий стаж 7 років. Заробітна плата за 12 календарних місяців, що передують хворобі склала – 96100 грн., кількість відпрацьованих днів за даний період – 252 робочі дні.

Завдання 5.

Зазначити кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за господарськими операціями, визначити необхідні суми ПДВ та фінансовий результат. Підприємство “Прогрес” реалізувало готову продукцію підприємству ПАТ “Колос” за продажними цінами на суму 12000 грн. Собівартість продукції 9000 грн. ПАТ “Колос” перерахувало заборгованість за готову продукцію повністю.

Завдання 6.

Вказати зміст господарських операцій, згідно наступних бухгалтерських проводок:

Дебет	Кредит	Сума
1. 361	701	5000 грн.
2. 701	641	?
3. 90	26	2500 грн.
4. 701	791	?
5. 791	90	2500грн.
6. 791	44	?

Завдання 7.

01.04.2024 р. засновниками отримано свідоцтво про реєстрацію ПАТ “Прогрес” із зареєстрованим капіталом 150000 грн. В травні 2024 року в оплату підписки на акції надійшли активи на суму 100000 грн. а саме:

- Офісні меблі - 24000.00 грн.;
- Комп’ютери в кількості 2 шт. x 5000 грн. = 10000 грн.;
- Програмне забезпечення комп’ютера – 12000 грн.;
- Готівкові кошти – 15000 грн.;
- Безготівкові кошти на поточний рахунок банку – 19000 грн.;
- Запасні частини, а саме автомобільні шини, двигуни, всього на суму – 20000грн.

Завдання 8.

ТОВ «Крок» отримало дохід від реалізації продукції в звітному періоді -25000 грн., виробничі витрати даного підприємства - 12000 грн., операційні витрати – 830 грн., інші операційні доходи – 1120 грн. Передоплата, отримана від покупців склала - 17000 грн.

На підставі вищевказаних вихідних даних визначити: загальну суму валового прибутку; суму зобов'язання з податку на додану вартість; суму чистого прибутку та відобразити всі ці суми на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 9.

Підприємство А отримало на поточний рахунок авансовий платіж від вітчизняного покупця (підприємство Б) в сумі 24000 грн. 02.10.2024р. Відвантажило продукцію покупцям за продажними цінами 27.10.2023 р. на суму 24000 грн., собівартість відвантаженої продукції -18000 грн. Необхідно:

- 1.Скласти господарські операції;
- 2.Вказати кореспонденцію бухгалтерських рахунків;
- 3.Визначити суму податкового зобов'язання та кредиту;
- 4.Визначити фінансовий результат від реалізації готової продукції.

Завдання 10.

Вказати зміст господарських операцій, згідно бухгалтерських проводок:

	Дебет	Кредит	Сума
1.	311	601	10000.00
2.	951	601	6000.00
3.	152	651	300.00
4.	651	311	300.00
5.	152	631	8333.00
	641	631	1667.00
6.	152	685	1667.00
	641	685	333.00
7.	105	152	?

Завдання 11.

Нарахувати амортизацію основного засобу за методом прискореного зменшення залишкової вартості і відобразити у вигляді таблиці, якщо відомо:

- Первісна вартість – 50000 грн.
- Ліквідаційна вартість – 5000 грн.
- Строк служби – 5 років.

Звітний період	Початкова вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Кін. 1-го року				
Кін. 2-го року				
Кін. 3-го року				
Кін. 4-го року				
Кін. 5-го року				

Завдання 12.

Нарахувати амортизацію вантажного автомобіля, виробничим методом і відобразити таблично, коли відомо, що первісна вартість – 50000 грн., ліквідаційна вартість – 5000 грн., строк служби – 5 років. Пробіг автомобіля склав: I рік – 15000 км, II рік – 20000 км, III рік - 10000 км, IV рік – 30000 км, V рік – 25000 км. Пробіг за весь час експлуатації 100000 км.

Завдання 13.

Нарахувати оплату праці і провести всі необхідні відрахування з оплати праці слюсарю III розряду з погодинною оплатою праці, на підставі даних: відпрацьовано - 164 години, встановлена тарифна ставка – 40,46 грн. за одну годину. Премія за якість виконаної роботи становить 15 % від фактичного заробітку.

Відобразити визначені суми оплати праці на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 14.

Нарахувати оплату праці економісту підприємства за січень місяць 2024 року та провести утримання і відрахування на нараховану зарплату.

Вихідні дані: посадовий оклад – 8650 грн., січень місяць має 21 робочий день, відпрацьовано економістом – 18 робочих днів.

Скласти господарські операції та бухгалтерські проводки по всіх господарських операціях.

Завдання 15.

Підприємство А реалізувало в звітному кварталі борошно вищого сорту на суму 15000 грн. Фактична собівартість продукції 9000 грн. Інший операційний дохід по підприємству – 2000 грн. Витрати пов'язані з адміністративними затратами – 800 грн. Визначити за даний квартал по підприємству А – чистий дохід, валовий прибуток та фінансовий результат від операційної діяльності і відобразити дані операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 16.

Нарахувати амортизацію вантажного автомобіля, кумулятивним методом і відобразити таблично, коли відомо:

Первісна вартість – 50000 грн.

Ліквідаційна вартість – 5000 грн. Строк служби – 5 років.

Завдання 17.

Підприємство – платник ПДВ придбало у виробника верстат вартістю 36 000 грн., у тому числі ПДВ – 6000 грн.

Сторонній автоперевізник надав послуги з транспортування придбаного верстата на підприємство вартістю 1200 грн., у тому числі ПДВ – 200 грн.

Від монтажної організації отриманий рахунок за роботи з установки,

монтажу і налагодження верстата на суму 7200 грн., у тому числі ПДВ – 1200 грн. Вартість верстата, послуг і робіт оплачено постачальникам з поточного рахунку підприємства.

Окрім того, підприємство понесло власні витрати з установки і монтажу: заробітна плата робітників – 1500 грн., вартість використаних при установці матеріалів – 4000 грн.

Верстат планується використовувати в господарській діяльності підприємства для здійснення оподатковуваних ПДВ операцій. Верстат введено в експлуатацію.

Обчислити первісну вартість верстата. Відобразити наведені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, вказати підтверджуючі первинні документи.

Завдання 18.

Підприємство у червні 2023 року продало гідравлічний прес за ціною 180 000 грн., у тому числі ПДВ – 30 000 грн.

За даними бухгалтерського обліку станом на 01.06.23 р. первісна вартість цього об'єкта становить 240 000 грн., сума зносу – 100 000 грн.

Визначити фінансовий результат від реалізації основного засобу. Відобразити наведені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, вказати підтверджуючі первинні документи.

Завдання 19.

Підприємство придбало програмний продукт для ведення бухгалтерського обліку. Вартість активу – 9000 грн. (в т.ч ПДВ) Для його налаштування і адаптації додатково було сплачено фірмі-розробнику 1200 грн. (в т.ч. ПДВ), після чого він був введений в експлуатацію. Отримано рахунок за навчання персоналу для роботи з продуктом - 600 грн (в т.ч. ПДВ). Протягом місяця отримано рахунок за оновлення і абонентське обслуговування програми - 360 грн (в т.ч. ПДВ).

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, зробити необхідні розрахунки.

Завдання 20.

ТОВ «Темп», яке є платником ПДВ, реалізувало продукцію:

- ПАТ «Оріон» на суму 1200 грн., за яку отримало кошти після її відвантаження. Собівартість реалізованої продукції – 1000 грн.;

- ТОВ «Маяк» на суму 6000 грн., за яку попередньо отримало передоплату в розмірі 3600 грн. Собівартість реалізованої продукції – 1500 грн.

Відобразити наведені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, вказати підтверджуючі первинні операції.

2.1.3. Рекомендована література

Базова

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.
3. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. 496 с.
4. Фінансовий облік: конспект лекцій/укладачі: М.Ю.Абрамчук, Ю.Г.Гуменна, І. В. Тютюнник, П. М. Рубанов. – Суми : Сумський державний університет, 2018.–395с.
5. Фінансовий облік: навчальний посібник. / Лисиченко О. О., Атамас П. Й., Атамас О. П. – К.: ЦУЛ, 2019. – 356 с.

Додаткова

1. Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Центр учбової літератури, 2016. 424с.
2. Жадько К. С., Олійник Л. Ш., Семенюта В. В. Бухгалтерський облік: ділові ігри, ситуаційні вправи, тести: практикум. –Дніпро : УМСФ, 2018. – 100 с.
3. Фінансовий облік: підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. – 4-те вид. [доп. і перероб.]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 451 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека он-лайн: Бухгалтерський облік:
<http://www.readbookz.com/cat/3.html>
2. Облік і фінанси АПК. Бухгалтерський портал:
<http://magazine.faaf.org.ua/>
3. Газета “Все про бухгалтерський облік”:<http://vobu.kiev.ua>
4. Газета “Урядовий кур’єр”:<http://www.ukurier.gov.ua/>
5. Електронна бібліотека:<http://pidruchniki.com.ua/>
6. Електронна бібліотека:<http://www.studentbooks.com.ua/>
7. Електронна бібліотека:<http://www.twirpx.com/files/financial/>
8. Наукова бібліотека:<http://pulib.if.ua/>

2.2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Мета: формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо фінансових відносин, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості валового внутрішнього продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів

Завдання: засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- ✓ історичні передумови виникнення податків та концепції оподаткування;
- ✓ сутність податків та зборів, податкової системи та податкової політики;
- ✓ терміни, що вживаються при оподаткуванні;
- ✓ види податків та зборів, які діють в Україні;
- ✓ законодавче забезпечення оподаткування;
- ✓ механізм нарахування та сплати податків і зборів;
- ✓ форми податкової звітності та порядок їх складання;
- ✓ особливості ведення податкового обліку.

вміти:

- ✓ визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;
- ✓ виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;
- ✓ визначати штрафні санкції у випадку порушення податкового законодавства;
- ✓ аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- ✓ визначати розмір штрафних санкцій за порушення податкового законодавства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Засади організації податкової системи України
- Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів
- Тема 3. Податок на додану вартість
- Тема 4. Акцизний податок
- Тема 5. Мито
- Тема 6. Податок на прибуток підприємств
- Тема 7. Податок на доходи фізичних осіб

Тема 8. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Тема 9. Рентна плата

Тема 10. Спеціальні податкові режими

Тема 11. Податок на майно

Тема 12. Інші податки та збори

2.2.1. Перелік питань

1. Поняття, функції та класифікація податків.
2. Сутність та фіскальна роль ПДВ.
3. Платники ПДВ та порядок їх реєстрації.
4. Об'єкт та база оподаткування ПДВ.
5. Суть і призначення акцизу.
6. Елементи акцизного податку. Порядок нарахування і сплати акцизного податку.
7. Податок на прибуток у системі податків з підприємств та організацій.
8. Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування.
9. Роль, види і призначення державних цільових фондів.
10. Пенсійний фонд, порядок створення та використання коштів фондів.
11. Суть податку на доходи фізичних осіб та визначення основних термінів.
12. Платники податку, об'єкт та база оподаткування. Ставки податку на доходи.
13. Порядок оподаткування заробітної плати. Податкова соціальна пільга.
14. Склад рентної плати. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин, за спеціальне використання води, за спеціальне використання лісових ресурсів.
15. Податок на майно. Платники земельного податку.
16. Об'єкти та база оподаткування земельним податком.
17. Ставки земельного податку. Пільги щодо сплати земельного податку. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню.
18. Екологічний податок. Платники, об'єкт та база оподаткування. Ставки податку.
19. Порядок обчислення, порядок подання звітності та сплати екологічного податку.
20. Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.
21. Порядок визначення доходів та їх склад для платників податку першої – другої груп.
22. Об'єкт та база оподаткування для платників податку третьої - четвертої групи. Ставки єдиного податку.
23. Сутність та фіскальна роль ПДВ.

24. Платники, об'єкт та ставки ПДВ; види ставок.
25. Порядок обчислення та терміни сплати ПДВ. Податковий кредит та підстави для його оподаткування.
26. Суть та призначення акцизного податку
27. Податок на прибуток, як форма корпоративного прибуткового оподаткування.
28. Облік податку на прибуток.
29. Мито як джерело доходів бюджету. Митна політика. Митні платежі. Види мита. Особливі види мита.
30. Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита. Митна вартість і методи її визначення.
31. Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування діяльності податкових органів, інструктивне забезпечення податкового процесу.
32. Контролюючі органи, їх характеристика, правове регулювання діяльності.
33. Податкова служба держави, склад податкової служби України.
34. Організаційна структура та функції державної податкової адміністрації. Права й відповідальність працівників державної податкової служби.
35. Система адміністрування податків: сутність та характеристика елементів. Суб'єкти податкових відносин, їх повноваження, права та обов'язки.

2.2.2. Типові практичні завдання

Завдання 1.

Яка сума ПДВ буде нарахована до сплати бюджету, якщо протягом звітного періоду підприємство реалізувало продукції на суму 360000 грн., зокрема ПДВ та перерахувало постачальнику аванс в сумі 300000 грн., зокрема ПДВ ?

Завдання 2.

Яку суму акцизного податку по сигаретах підприємство повинно сплатити до бюджету, якщо за розрахунками сума податку становить 25000 грн, а мінімальне податкове зобов'язання – 24000 грн.?

Завдання 3.

Яку суму податку на прибуток підприємство повинно сплатити, якщо сума прибутку за звітний рік склала 500000 грн.?

Завдання 4.

Яку суму одноразового авансового внеску податку на прибуток за 2023 рік, визначеного у податковій декларації за 3 квартал 2023 року, підприємство повинно сплатити, якщо за 9 місяців сума податку на

прибуток склала 90000 грн.?

Завдання 5.

Яку суму податку з доходу фізичних осіб необхідно утримати із 3000 грн. зарплати працівника (інваліда II групи з-поміж учасників бойових дій)?

Завдання 6.

Яку суму єдиного соціального внеску необхідно сплатити підприємству, якщо фонд оплати праці працівників за звітний місяць складає 540000 грн.?

Завдання 7.

Яку суму єдиного податку сплатить сільськогосподарське підприємство в 1 кварталі, якщо річна сума податку становить 45000 грн.?

Завдання 8.

Нарахування заборгованості постачальнику за придбані основні засоби на суму 24000 грн., в тому числі ПДВ – 4000 грн. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 9.

Ціна виробу 340 гривень з урахуванням ПДВ. Знайти суму ПДВ.

Завдання 10.

Підприємство для виготовлення меблів придбало матеріалів на суму 5000 грн. (з урахуванням ПДВ), а вартість виготовленої та реалізованої продукції складає 9000 грн. (з урахуванням ПДВ). Визначте суму податкового зобов'язання. Визначте суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

Завдання 11.

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за вересень поточного року на основі наведених даних:

1. Реалізовано товарів на суму 2400 грн.
2. Придбано товарів на суму 3000 грн.

2.2.3. Рекомендована література

Базова

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року. № 2755-VI зі змінами та доповненнями.

2. Андрущенко В., Тучак Т. Податкова система: навч. посіб. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.

3. Біляк Ю. В., Тітенко З. М. Податкова система: навч. посіб. / Нац. університет біоресурсів і природокористування України. Київ: НУБіП України, 2021. 633 с.

4. Варналій З. С., Романюк М. В. Податкова система: підручн. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Знання України, 2019. 567 с.

5. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

6. Податкова система: навч. посіб. / Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019 402 с.

Допоміжна

1. Непран А. В., Тимченко І. Є., Левчук О. М. Податкова система: практикум. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2019. 255 с.

2. Основи оподаткування: навч. посіб. / авт. кол.: В. Л. Андрущенко, Ю. В. Панура, К. І. Швабій та ін.; за заг. ред. д.е.н, проф. В. Л. Андрущенко; Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2019. 134 с.

3. Податкова система: навч. посіб. / В. І. Аранчій та ін. Полтава: Укрпромторгсервіс, 2018. 361 с.

4. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Державної митної служби. URL: <https://customs.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

2.3. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Мета: засвоєння теорії і практики бухгалтерського обліку в бюджетних установах, вивчення теоретичних засад обліку в державному секторі, засвоєння методики реєстрації облікової інформації на різних стадіях обліку, придбання студентами систематизованих знань про організацію обліку в державному секторі, порядок обліку операцій виконання Державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками, діючу звітність виконання бюджетів у державному секторі.

Завдання: засвоєння здобувачами освіти змісту бюджетного обліку, особливостей його організації і методології, складання звітності бюджетних установ, діяльність яких здійснюється за рахунок фінансування із бюджету.

У результаті вивчення дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- ✓ нормативно законодавчу базу;
- ✓ методичні основи фінансування;
- ✓ бюджетну класифікацію;
- ✓ теоретичні та практичні основи побудови та організації ведення бухгалтерського обліку в бюджетному секторі;
- ✓ порядок визначення результатів виконання кошторисів

вміти:

- ✓ застосовувати законодавчі акти і нормативні документи в процесі фінансування бюджетних установ;
- ✓ оформляти документи та реєстри бухгалтерського обліку;
- ✓ контролювати виконання бюджету за доходами та видатками;
- ✓ визначати результати виконання кошторисів за загальним і спеціальним фондом.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку в державному секторі

Тема 2. Організація бухгалтерського обліку в державному секторі

Тема 3. Облік доходів

Тема 4. Облік видатків

Тема 5. Облік фінансових активів.

Тема 6. Облік не фінансових активів

Тема 7. Облік запасів

Тема 8. Облік розрахунків за зобов'язаннями

Тема 9. Облік виробничих витрат

Тема 10. Облік власного капіталу

Тема 11. Облік фінансових результатів

Тема 12. Звітність державного сектору

2.3.1. Перелік питань

1. Поняття державної (бюджетної) установи. Поняття кошторисів бюджетної установи.
2. Роль і особливості організації обліку в бюджетних установах. Основні принципи та нормативне забезпечення обліку бюджетних установ.
3. План рахунків бухгалтерського обліку в бюджетних установах.
4. Облікові реєстри та техніка облікової реєстрації. Основні форми бухгалтерського обліку, перелік і призначення меморіальних ордерів бюджетних установ.
5. Облікова політика. Організація роботи централізованої бухгалтерії. Функції та відповідальність працівників бухгалтерії.
6. Загальні основи обліку основних засобів в бюджетних установах.
7. Визначення первісної вартості основних засобів в бюджетних установах залежно від шляхів надходження.
8. Поняття та склад запасів у бюджетних установах та критерії їх визнання.
9. Порядок документування наявності та руху запасів. Відображення руху запасів у регістрах обліку. Облік запасів на рахунках бухгалтерського обліку.
10. Суть бюджетного фінансування. Особливості фінансування установ, які утримуються за рахунок Державного бюджету.
11. Облік грошових коштів у касі. Порядок та форми здійснення безготівкових розрахунків.
12. Облік грошових коштів на рахунках, відкритих в органах Державного казначейства України.
13. Поняття та види фінансово-розрахункових операцій в бюджетних установах. Склад меморіальних ордерів для обліку розрахункових операцій.
14. Поняття та класифікація дебіторської заборгованості в бюджетних установах.
15. Документування та облік розрахунків з покупцями та замовниками. Сутність і порядок розрахунків з підзвітними особами. Документування операцій з підзвітними особами.
16. Облік розрахунків у порядку планових платежів. Облік розрахунків за завданими збитками. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.
17. Загальні положення обліку власного капіталу в бюджетних установах.
18. Облік внесеного капіталу. Облік капіталу у підприємствах. Облік капіталу у дооцінках. Облік цільового фінансування.
19. Поняття та класифікація зобов'язань. Облік розрахунків за товари, роботи, послуги. Облік кредитних операцій та інших фінансових зобов'язань.

20. Облік інших поточних зобов'язань. Облік розрахунків з іншими кредиторами. Облік розрахунків за надходженнями до бюджету. Облік витрат та доходів майбутніх періодів. Облік внутрішніх розрахунків.

21. Завдання обліку нарахування та сплати заробітної плати в бюджетних установах. Джерела оплати праці в бюджетних установах. Штатний розпис.

22. Нарахування заробітної плати. Доплати та надбавки до заробітної плати різних категорій працівників бюджетних установ.

23. Порядок оформлення розрахунків із працівниками та виплата заробітної плати. Синтетичний та аналітичний облік заробітної плати та пов'язаних з нею розрахунків.

24. Види відпусток та порядок їх надання, грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки. Облік сум оплати відпусток.

25. Класифікація доходів бюджетних установ. Сутність доходів загального та спеціального фондів.

26. Перелік власних надходжень бюджетних установ.

27. Порядок отримання бюджетних асигнувань.

28. Види доходів бюджетної установи та особливості їх визнання згідно національних стандартів. Особливості оцінки доходів від обмінних та необмінних операцій.

29. Сутність та класифікація видатків бюджетних установ. Поняття касових і фактичних видатків. Облік касових видатків.

30. Поняття та види звітності бюджетних установ. Основні вимоги до складання та подання фінансової звітності. Основні вимоги до складання та подання бюджетної звітності.

2.3.2. Типові практичні завдання

Завдання 1.

Визначити бухгалтерський запис з нарахування ЄСВ на заробітну плату працівників, яка становила 120000 грн. (фінансування здійснюється за рахунок державного бюджету).

Завдання 2.

Списано дохід від реалізації виробів навчальної майстерні на фінансовий результат виконання кошторису, фактична вартість яких становила 2000 грн., дохід від реалізації – 3000 грн. Визначити бухгалтерський запис.

Завдання 3.

На складі коледжу виявлено гречку в сумі 800 грн., за даними обліку її було на 720 грн. Відобразити результат інвентаризації.

Завдання 4.

Відобразити у обліку зміну вартості основних засобів у бюджетній установі: первісна вартість об'єкта становила 22000 грн., переоцінена – 26300 грн.

Завдання 5.

Фактична вартість реалізованої продукції підсобного господарства становила 17000 грн., дохід від реалізації – 24000 грн. Вказати бухгалтерський запис з відображення доходу від реалізації.

Завдання 6.

Вказати бухгалтерський запис: списано на витрати спеціального фонду кошти за відрядження директора технікуму, згідно з затвердженим Звітом про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт; відрядження тривало з 1 по 3 березня включно, вартість проїзду – 90 грн., проживання 420 грн.

Завдання 7.

Первісна вартість комп'ютера становить 14000 грн., ліквідаційна – 1000 грн., залишкова – 6000 грн. Строк корисного використання 10 років. Вказати бухгалтерський запис з нарахування амортизації (річну суму) бюджетною установою.

Завдання 8.

Підзвітна особа придбала паливо на суму 680 грн., невикористану суму коштів 120 грн. повернула в касу бюджетної установи. Відобразити операцію в обліку.

Завдання 9.

Бюджетна установа сплатила аванс підприємству зв'язку в сумі 2500 грн. У кінці місяця надійшов рахунок за послуги зв'язку в сумі 2450 грн., з яких сума особистих міжміських розмов склала 150 грн. Працівники написали заяви на утримання із зарплати на суму 100 грн. та 50 грн. внесено готівкою до каси.

Завдання 10.

В науковому центрі списано мікроскоп, вартість 6000 тис. грн. знос 1300 грн. Скласти бухгалтерські проводки на дану операцію.

2.3.3. Рекомендована література

Базова

1. Атамас П. Й. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. – 5-те вид., переробл. та допов. / П. Й. Атамас, О. П. Атамас. – К.: Центр учбової літ-ри, 2018. – 392 с.

2. Бутинець Ф.Ф., Остапчук Т.П., Остап'юк Н.А., Сисюк С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. посіб. / Житомир: ПП «Рута», 2019. 472с.

2. Коваль В.В. Облік та фінансова звітність бюджетних установ: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. О.: Фенікс, 2018. 240 с.

3. Шара Є.Ю., Андрієнко О.М., Жидеева Л.І. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 440 с

Допоміжна

1. Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Славкова О.П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 384 с.

2. Лемішовський В.І., Хом'як Р.Л., Мохняк В.С., Воськало Н.М., Лемішовська О.С. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування: Навч. посіб. Л.: Інтелект-Захід, 2018. 1104 с.

3. Черничук Л.В., Маниліч М.І. Облік у бюджетних установах: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 400 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua>
4. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
5. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net>
6. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

2.4. КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ

Мета: формування у майбутніх фахівців теоретичних знань і практичних навичок щодо вивчення основ контролю і використання його видів та методів для проведення перевірок і ревізій господарських процесів, а також техніки контролю за дотриманням чинного законодавства, за раціональним використанням ресурсів, за виробничо-господарською і фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання та їх структурних підрозділів, оформлення результатів контролю, пошуку найбільш ефективних управлінських рішень в умовах нестабільності параметрів ринку.

Завдання: вивчення видів, методик перевірок фінансово-господарської діяльності підприємства; формуванні мислення у здобувачів освіти, щодо ефективного підходу у проведенні ревізій і перевірок на підприємствах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- ✓ нормативно-законодавчі акти, що регламентують проведення державного фінансового контролю та контролю у сфері підприємницької діяльності;
- ✓ організаційні форми, методи та загальні правила проведення перевірок фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання;
- ✓ умови допуску перевіряючі до здійснення перевірки та алгоритм дій суб'єкта перевірки;
- ✓ методика та техніку проведення фактичного і документального контролю за кожним об'єктом обліку;
- ✓ порядок оформлення результатів перевірок, прийняття рішень та контроль за їх виконанням;
- ✓ методика формування пропозицій для профілактики та гарантії безпеки щодо виникнення порушень, зловживань.

вміти:

- ✓ практично використовувати нормативно-правову базу з метою достовірності облікових даних;
- ✓ кваліфіковано використовувати в практичній роботі сучасні форми і методи контролю за дотриманням законодавства щодо обліку грошових коштів, матеріальних цінностей, розрахунків і зобов'язань, витрат виробництва і та витрат діяльності, доходів і фінансових результатів, власного капіталу і забезпечення зобов'язань, показників звітності тощо;
- ✓ чітко і злагоджено діяти перед початком контрольних дій суб'єктами контролю, в ході перевірки та після завершення її;
- ✓ розробляти програми перевірок за об'єктами контролю;
- ✓ визначати законність і правильність господарських операцій, використовуючи різні способи і методи контролю;

- ✓ узагальнювати та оформляти результати перевірок.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Державний фінансовий контроль в Україні: сутність, стан, перспективи удосконалення управління ризиками в системі нагляду і контролю

Тема 2. Державний та внутрішній контроль у сфері економічної діяльності

Тема 3. Контроль і ревізія грошових коштів та фінансових інвестицій

Тема 4. Контроль і ревізія розрахункових операцій

Тема 5. Контроль і ревізія виробничих запасів, продукції, товарів, малоцінних та швидкозношуваних предметів

Тема 6. Контроль і ревізія поточних біологічних активів

Тема 7. Контроль і ревізія необоротних активів

Тема 8. Контроль і ревізія зобов'язань

Тема 9. Контроль і ревізія використаних трудових ресурсів та розрахунків за виплатами працівникам

Тема 10. Контроль і ревізія витрат виробництва

Тема 11. Контроль і ревізія операцій з обліку доходів, витрат діяльності та фінансових результатів

Тема 12. Контроль і ревізія власного капіталу та забезпечення зобов'язань

2.4.1. Перелік питань

1. Зміст і значення контролю в системі управління державою.
2. Види контролю та їх характеристика.
3. Форми контролю та їх характеристика.
4. Органи державного контролю, їх функції.
5. Методичні прийоми фактичного контролю
6. Методичні прийоми документального контролю
7. Організація контрольно-ревізійної роботи.
8. Суть і мета проведення ревізії фінансово-господарської діяльності, її види.
9. Права, обов'язки та відповідальність ревізорів.
10. Послідовність виконання контрольно-ревізійного процесу.
11. Організація і підготовка до проведення ревізії. Оформлення результатів ревізії.
12. Завдання і джерела ревізії грошових коштів.
13. Контроль і ревізія касових операцій.
14. Контроль і ревізія банківських операцій.
15. Завдання, об'єкти і джерела ревізії розрахункових та кредитних операцій.
16. Ревізія розрахунків з підзвітними особами.

- 17.Ревізія розрахунків з дебіторами і кредиторами.
- 18.Перевірка збереження основних засобів. Завдання і джерела ревізії основних засобів.
- 19.Ревізія операцій по руху основних засобів.
- 20.Контроль правильності нарахування амортизації і зносу основних засобів.
- 21.Ревізія нематеріальних активів. Завдання і джерела ревізії матеріальних запасів.
- 22.Контроль операцій з збереження, надходження та витрачанням матеріальних запасів.
- 23.Перевірка якості проведених інвентаризацій на складах підприємства.
- 24.Завдання, послідовність і джерела ревізії розрахунків з оплати праці.
- 25.Перевірка використання робочого часу і дотримання трудової дисципліни.
- 26.Перевірка правильності утримань із заробітної плати.
- 27.Перевірка правильності нарахування відпускних робітникам і службовцям.
- 28.Ревізія готової продукції та її реалізації.
- 29.Ревізія розрахунків за податками і платежами.
- 30.Ревізія розрахунків з постачальниками та підрядниками.

2.4.2. Типові практичні завдання

Завдання 1.

Встановити порушення касової дисципліни, розрахувати суму штрафних санкцій.

При інвентаризації каси була встановлена фактична наявність грошей у сумі 5000 грн. Згідно з обліковими даними в касі повинно бути 3200 грн. Ліміт каси встановлений у розмірі 2000 грн.

Завдання 2.

Перевірити правильність відображення в обліку нестачі.

У матеріально відповідальній особи виявлена нестача комп'ютера, балансова (первісна) вартість якого, за даними бухгалтерського обліку склала 4500 грн., а сума нарахованого зносу – 900 грн. По факту нестачі бухгалтером були зроблені наступні записи:

- 1) на суму нарахованого зносу комп'ютера: Дт 131 Кт 112 – 900 грн.
- 2) списано залишкову вартість комп'ютера: Дт 976 Кт 112 – 3600 грн.

Завдання 3.

Перевірити правильність відображення в бухгалтерському обліку оприбуткування автомобіля та розрахунку його первісної вартості.

У листопаді 2023 р. було придбано принтер. Згідно з документами постачальника вартість становить 3500 грн., у тому числі ПДВ – 583 грн. У цьому ж місяці було частково сплачено його вартість на суму 2000 грн. В обліку були зроблені записи:

Дт 152 Кт 631 – 2917 грн.;
Дт 631 Кт 311 – 2000 грн.;
Дт 641 Кт 631 – 583 грн.;
Дт 112 Кт 152 – 1667 грн.

Завдання 4.

Необхідно провести перевірку правильності відображення в бухгалтерському обліку таких операцій і визначити суму збитку, що погашається винною особою.

За результатами проведення інвентаризації виявлено:

1) надлишок раковин у кількості 2 шт., покупна вартість яких 2000 грн. за шт.

2) нестача комплекту для ванної кімнати «Ліра» у кількості 1 шт., покупна вартість якого 1360 грн.

Установлена винна особа – комірник Іванов В.О.

На виявлений надлишок бухгалтером були складені наступні операції:

1. Відображена вартість виявлених надлишків товарів: Дт 281 Кт 719 – 4000 грн.;

2. Списана на фінансовий результат сума надлишку: Дт 719 Кт 791 – 4000 грн.

Виявлена нестача відображена в бухгалтерському обліку наступними проводками:

1. Відображена нестача комплекту «Ліра»: Дт 947 Кт 281 – 1360 грн.;

2. Віднесена на витрати звітного періоду сума ПДВ, що приходить на відсутній товар: Дт 947 Кт 641 – 272 грн.;

3. Списано витрати по нестачах і втратам на фінансовий результат: Дт 791 Кт 947 – 1632 грн.

Завдання 5.

Виявити порушення касової дисципліни та розрахувати розмір штрафних санкцій. Підприємством 13.04.2024 р. за чеком № 042428 було отримано 92000 грн. на виплату заробітної плати, 1000 грн. – на господарські потреби, 1500 грн. – на відрядження. На підставі розрахункових відомостей на виплату заробітної плати списано:

13.04.2024 – 40000 грн.;

14.04.2024 – 20000 грн.;

15.04.2024 – 30000 грн.

За даними видаткових касових ордерів 13.04.2024 було видано на відрядження 2000 грн., 14.04.2024 на господарські потреби – 1000 грн.

Завдання 6.

Перевірити правильність відображення в бухгалтерському обліку оприбуткування столів та розрахунку їх первісної вартості. Розробити

рекомендації щодо відображення в бухгалтерському обліку безоплатно отриманих основних засобів.

Акціонерне товариство у лютому 2024 р. отримало два комп'ютерних столи безоплатно. В акті приймання-передачі вказано, що первісна вартість становить 3200 грн. за одиницю, сума нарахованого зносу – 1100 грн., витрати на транспортування – 150 грн., на професійну підготовку оператора – 250 грн. В обліку оприбуткування відображено записом:

Дт 104 Кт 424 – 3600 грн.

Завдання 7.

Виявити допущені порушення, встановити суму збитку і відповідальних осіб, відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наслідки інвентаризації, підготувати запис в акт ревізії.

Внаслідок інвентаризації на складі №3 у завідуючого складом матеріально-відповідальної особи – Сидорова І.В. виявлена нестача 10 кг фарби, вартістю 85 грн. за 1 кг.

Завдання 8.

Перевірити правильність розрахунків з підзвітними особами.

При перевірці розрахунків з підзвітними особами виявлений авансовий звіт від 16.09, за даними якого витрати на відрядження склали 400 грн. (добові на підприємстві встановлені на рівні 300 грн.):

- залізничний квиток на 12.09 – 75 грн.;
- залізничний квиток на 15.09 – 75 грн.;
- рахунок у готелі від 13,14 вересня – 1000 грн.

Добові розраховані в таким чином: $300 \cdot 5 = 1500$ грн.

Бухгалтер списав витрати на відрядження Дт 92 Кт 372 – 2650 грн.

Завдання 9.

Головний бухгалтер перебував у відрядженні з 21 по 26 травня. До звіту прикладені квитки за 21.05. – 95 грн, 25.05 – 92.50 грн, квитанція готелю – 1020,64 грн. Добові встановлені 300 грн за добу. Які витрати підлягають оплаті?

Завдання 10.

Виявити допущені порушення, встановити суму збитків та відповідальних осіб, відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наслідки інвентаризації, підготувати запис в акт ревізії.

Внаслідок інвентаризації каси, у касира Петрової Т.І. виявлена нестача готівкових грошей у розмірі 120 грн. 60 коп.

2.4.3. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 28 червня 1996р. №254к/96-ВР зі змінами та доповненнями.

2. Земельний кодекс України від 25.10.2001р.№2768-III зі змінами та доповненнями.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003№435-IV зі змінами та доповненнями.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003р.№436-IV зі змінами та доповненнями.
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.71р.№322-VIII зі змінами та доповненнями.
6. Податковий кодекс України від 2.12.2010р.№2755-VI зі змінами та доповненнями.
7. Бюджетний кодекс від 8липня 2010р. №2456-VI зі змінами та доповненнями.
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 11.07.1999р. № 996-XIУзі змінами та доповненнями.
9. Бойко Р.В. Контроль і ревізія: навч. посібник / Р. В. Бойко. - Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. - 372 с.
10. Сідор М. І. Фінансовий контроль: навчальний посібник. Одеса, 2019- 145 с.
11. Шендригоренко М.Т., Шевченко Л.Я., Янковський В.А. Внутрішній господарський контроль: навч. посібник. Кривий Ріг: Дон НУЕТ, 2020. 108 с.

Допоміжна

1. Хмельков А. В. Державний фінансовий контроль: підручник / А. В. Хмельков. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. – 228 с.
2. Гончарук С.М., Долбнєва Д.В., Приймак С.В., Романів Є.М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика : навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 298 с.
3. Дубинська О.С. Аудит: навчальний посібник. Краматорськ: ДДМА, 2021. 187с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційна інтернет-сторінка Державної податкової служби України (www.sfs.gov.ua).
2. Офіційна інтернет-сторінка Державної служби статистики України (www.ukrstat.gov.ua).
3. Офіційна інтернет-сторінка Верховної Ради України (www.rada.kiev.ua).
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

2.5. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Мета: засвоєння теоретичних основ економічного аналізу і практичних навичок використання різних його видів, методів та прийомів для оцінки фінансово-господарської діяльності організацій, підприємств, об'єктивних закономірностей їх зміни в умовах ринку, виявлення та розрахунок внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Завдання: вивчення сучасних методик економічного аналізу із застосуванням математичних та статистичних прийомів і методів.

Вивчаючи дисципліну, здобувачі освіти повинні **знати:**

- ✓ суть, мету, завдання, предмет та функції економічного аналізу;
- ✓ організацію аналітичної роботи на підприємствах, об'єднаннях, фірмах;
- ✓ методи та прийоми економічного аналізу, аналітичні можливості їх застосування;
- ✓ методику аналізу виконання виробничої програми та оцінки використання виробничих ресурсів підприємства та його організаційного рівня, галузевої структури та інтенсивності виробництва;
- ✓ методику аналізу показників реалізації продукції, виконання договорів поставки;
- ✓ методику аналізу показників витрат на виробництво продукції, прибутку та рентабельності;
- ✓ методику оцінки фінансового стану підприємства;
- ✓ методику аналізу банківського кредитування підприємства;
- ✓ методику аналізу показників ефективності інвестицій.

З метою закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок виконання економічних і планових розрахунків здобувачі освіти повинні **вміти:**

- ✓ аналізувати і вивчати результати роботи підприємства в цілому і його структурних підрозділів;
- ✓ обґрунтовувати дотримання режиму економії матеріальних, грошових і трудових ресурсів у процесі виробництва;
- ✓ проводити факторний аналіз;
- ✓ обґрунтовувати структурні зміни в складі засобів виробництва в результаті освоєння (введення в дію) передбачених планом капітальних інвестицій;
- ✓ вишукувати невикористані резерви збільшення виробництва продукції, стримування росту її собівартості на етапі поглиблення ринкових відносин;
- ✓ обґрунтовувати доцільність вибраних каналів реалізації продукції в сучасних умовах;

- ✓ аналізувати фінансові результати діяльності підприємства;
- ✓ аналізувати фінансовий стан підприємства;
- ✓ розробляти систему заходів щодо зміцнення виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Предмет і види економічного аналізу
- Тема 2. Методичні прийоми економічного аналізу
- Тема 3. Методика факторного аналізу
- Тема 4. Інформаційна база та організація економічного аналізу
- Тема 5. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг
- Тема 6. Аналіз ресурсозабезпечення підприємства та оцінка ефективності використання його ресурсів
- Тема 7. Аналіз витрат на виробництво продукції, робіт і послуг
- Тема 8. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства
- Тема 9. Аналіз платоспроможності підприємства
- Тема 10. Аналітичне обґрунтування виробничої програми та оцінювання її виконання
- Тема 11. Аналіз реалізації продукції та виконання договірних зобов'язань

2.5.1. Перелік питань

1. Зміст і завдання, мета економічного аналізу.
2. Предмет, метод економічного аналізу. Види й напрямки економічного аналізу.
3. Класифікація прийомів економічного аналізу.
4. Особливості використання прийому порівняння в економічних дослідженнях.
5. Математичні методи в економічному аналізі.
6. Класифікація інформації для економічного аналізу.
7. Документальне оформлення результатів аналізу.
8. Аналіз забезпечення підприємства трудовими ресурсами.
9. Аналіз використання робочого часу.
10. Аналіз продуктивності праці.
11. Аналіз використання коштів на оплату праці.
12. Аналіз складу руху і структури основних засобів підприємства.
13. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання.
14. Аналіз матеріально-технічного забезпечення.
15. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
16. Поняття, завдання і джерела аналізу капітальних інвестицій.
17. Значення, завдання, основні етапи, об'єкти та інформаційне забезпечення аналізу процесу виробництва.

18. Аналіз виробництва продукції рослинництва за фізичним об'ємом та асортиментом.
19. Аналіз виробничої програми рослинництва.
20. Аналіз виконання плану посівних площ та урожайності сільськогосподарських культур.
21. Аналіз виробництва продукції тваринництва.
22. Аналіз виробництва продукції тваринництва за фізичним об'ємом та асортиментом.
23. Аналіз впливу факторів (зміни поголів'я тварин і продуктивності однієї голови) на валове виробництво продукції тваринництва.
24. Аналіз забезпеченості тварин кормами.
25. Значення, завдання та джерела інформації для аналізу витрат на виробництво продукції.
26. Аналіз конкурентоспроможності продукції.
27. Аналіз рівня рентабельності підприємства.
28. Аналіз використання (розподілу) прибутку.
29. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
30. Аналіз платоспроможності та ліквідності.

2.5.2. Типові практичні завдання

Завдання 1.

У СВК “Дружба” реалізовано картоплі 8100 ц при плані реалізації 8000 ц; планова ціна 1 ц картоплі 750грн., фактична ціна 1 ц картоплі 780 грн.

Проаналізувати виконання плану виручки від реалізації картоплі, виявити вплив зміни факторів методом обчислення різниць. Оформити аналітичну записку і пропозиції.

Завдання 2.

З відповідних документів СВК «Зоря» відомо:

рік	Минулий рік	Звітний
1. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	4336	3269
2. Вартість валової продукції, тис. грн.	13543	14868
3. Площа с. – г. угідь, га	1333	1333
4. Середньооблікова чисельність робітників, осіб	151	149

Визначити та проаналізувати показники забезпеченості та ефективності використання основних засобів.

Завдання 3.

З відповідних документів с. – г. підприємства відомо:

	план	фактично
- затрати праці на 1 гол., люд.-год.	240	250

- продуктивність 1 гол., ц

25

30

Проаналізувати трудомісткість виробництва 1 ц молока, виявити вплив факторів.

Завдання 4.

Розрахувати:

- рівень освоєння земель
- рівень розораності
- відсоток посівної площі від площі землі в обробітку.

Вихідні дані:

Загальна земельна площа господарства «Світанок» - 683 га

Площа с-г угідь становить - 673 га

в т.ч. рілля – 628 га

Посівна площі – 584 га

Завдання 5.

Визначити рівень товарності озимої пшениці у відсотках, якщо валовий збір становить 2365 ц, реалізовано – 2034 ц.

Завдання 6.

Розрахувати коефіцієнт використання машин у роботі, якщо кількість відпрацьованих машино-днів – 10980, кількість машино-днів перебування в господарстві – 12790.

Завдання 7.

Розрахувати додатково можливий збір гречки в центнерах, якщо урожайність у зразковому господарстві регіону – 23 ц/га, а у досліджуваному господарстві – 21 ц/га, фактична посівна площа – 380 га.

2.5.3. Рекомендована література

Базова

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової.– Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 384 с.
2. Гушко С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ С. В. Гушко, А.В. Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А. Гушко. - Вид. 2-е, перероб. і допов. - Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011.
3. Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с
4. Сіменко В.І. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 380 с.
5. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. – Київ: ЦУЛ, 2018.– 312 с.

Допоміжна

1. Пічугіна Т.С. Фінансовий аналіз у схемах і таблицях: навч.посіб. – Львів: Новий світ-2000, 2011.– 326 с.

2. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: практикум. – Львів: Новий світ-2000, 2010. – 280 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

3. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

4. Український фінансовий сайт. – Режим доступу: www.Finance.com.ua.

5. Законодавство України. – Режим доступу: www.zakon/rada.gov.ua

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Зміст завдання	Максимальна кількість балів
Розкрийте зміст питання:	
1.	20
2.	20
Розрахункове (практичне завдання):	
1.	20
2.	20
3.	20
Сумарна кількість балів	100

Таблиця переводу в п'ятибальну систему оцінювання

«відмінно»	91-100
«добре»	71 -90
«задовільно»	50 - 70
«незадовільно»	менше 50 балів